

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-01

Diarienummer 0388/24

Strategisk samordning

Ann-Louise Eliasson

Telefon: 031-368 27 75

E-post: ann-louise.eliasson@kretsloppochvatten.goteborg.se

Yttrande över motion om att inrätta en marin återvinningscentral

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antar bifogat yttrande (Bilaga 2) som sitt eget och översänder det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden informerades om ärendet vid sammanträdet 2024-06-12 § 151.

Kommunstyrelsen önskar ett yttrande från Kretslopp och vattennämnden över en inkommen motion från Hans Arby (C). Motionen syftar till att kommunfullmäktige ska ge Kretslopp och vattennämnden i uppdrag att inrätta en marin återvinningscentral. Den marina återvinningscentralen skulle ta emot marint avfall, sortera det samt återanvända och återvinna det som går, med inspiration från en anläggning i Sotenäs. Kommunstyrelsen önskar svar senast 2024-09-06.

Förvaltningen bedömer att motionen bör avstyrkas eftersom stora delar av det uppdrag som motionen avser enligt lag ska utföras av producentansvarsorganisationen från 2025 och en marin återvinningscentral i kommunal regi kan motverka syftet med producentansvaret.

I ”Förordning om producentansvar för fiskeredskap” regleras att företag som säljer fiskeredskap som innehåller plast i Sverige ska se till att fiskeredskapen tas om hand efter användning. Förordningen införs fullt ut 2025 och styrs av EU:s engångsplastdirektiv och reglerar olika ansvar för producentansvarsorganisationer, producenter och kommuner. All hantering ska finansieras av producenterna för att minska nedskräpning och avfallsmängder samt se till att det avfall som uppstår återvinns och används till nya produkter. Kretslopp och vattens roll blir att erbjuda viss insamling som ska finansieras av producenterna.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Remitterad motion från Hans Arby (C)
2. Yttrande över motion om att inrätta marin återvinningscentral

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om ett yttrande över en motion. Kommunstyrelsen har efterfrågat ett yttrande över en motion från Hans Arby (C) senast 2024-09-06. Motionen syftar till att kommunfullmäktige ska ge Kretslopp och vattennämnden i uppdrag att inrätta en marin återvinningscentral.

Beskrivning av ärendet

Motion om marin återvinningscentral

Kommunstyrelsen har efterfrågat ett yttrande från Kretslopp och vattennämnden över en inkommen motion från Hans Arby (C). Motionen syftar till att kommunfullmäktige ska ge Kretslopp och vattennämnden i uppdrag att inrätta en marin återvinningscentral. Den marina återvinningscentralen skulle ta emot marint avfall, sortera det och återanvända och återvinna det som går, med inspiration från en anläggning i Sotenäs. Motionen bifogas i bilaga 1. Kommunstyrelsen önskar svar senast 2024-09-06.

Nuläge och kommande förändringar avseende hantering av marint avfall

Idag finns ingen separat hantering av marint avfall under kommunalt ansvar. Göteborgarna kan lämna och sortera sitt marina avfall på återvinningscentralerna, på samma sätt som annat avfall.

För marint verksamhetsavfall ansvarar idag innehavaren av avfallet för hanteringen och precis som annat verksamhetsavfall ska det hanteras så att negativa effekter minskas och avfall återvinns.

I motionen föreslås att verksamheten ska inspireras av den marina återvinningscentralen i Sotenäs. Sotenäs kommun har sedan 2018 tagit emot marint avfall både från hushåll och verksamheter på "Sotenäs marina återvinningscentral" och återvunnit delar av det. Omkring 200 ton per år har hanterats. Vinnova finansierade delar av uppstarten då den nyttjades som testbädd. En annan verksamhet inom området är Fiskereturen. Ett flertal samarbetsparter (Håll Sverige Rent, Fiskareföreningen Norden, Båtskroten och Sotenäs kommun) har ordnat insamling av marint avfall från både ost- och västkusten samt fyra större insjöar, med stöd av Havs- och vattenmyndigheten.

Från 2025 gäller nya regler och det är oklart vilken roll de två beskrivna verksamheterna får. I "Förordning om producentansvar för fiskeredskap" (SFS 2021:1001) regleras att företag som säljer fiskeredskap som innehåller plast på den svenska marknaden ska se till att fiskeredskapen tas om hand efter användning. Förordningen styrs av EU:s engångsplastdirektiv (2019:904). I förordningen regleras olika ansvar för producentansvarsorganisationer, producenter och kommuner.

Kretslopp och vattens ansvar blir att erbjuda insamling av kommunalt avfall som består av fiskeredskap som innehåller plast från 2025. Kommunen ska få ersättning för detta av producentansvarsorganisationen. Avfallet ska sedan hämtas gratis av producentansvarsorganisationen vid minst en av kommunens platser för

hantering av avfall eller på plats som kommunen och producentansvarsorganisationen har kommit överens om. Kommunalt avfall som består av fiskeredskap kan till exempel vara trasiga tinor, linor, jiggar och flöten från hobbyfiskare.

Insamling av fiskeredskap från fiskenäringen och andra yrkesmässiga samt all annan hantering, som till exempel materialåtervinning eller annan behandling av avfallet ska skötas av en producentansvarsorganisation och finansieras av producenterna.

Kretslopp- och vatten kommer att uppfylla sin del av ansvaret i enlighet med den beslutade förordningen. Till exempel kommer insamling ske på minst en av kommunens återvinningscentraler. Exakt hur insamlingen kommer att ske är inte fastställt ännu och Naturvårdsverkets vägledning avseende olika detaljer i genomförandet utarbetas för närvarande.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att motionen bör avstyrkas eftersom stora delar av det uppdrag som motionen avser enligt lag ska utföras av producentansvarsorganisationen från 2025 och en marin återvinningscentral i kommunal regi skulle motverka syftet med producentansvaret.

Huvudsyftet med producentansvaret är att minska marin nedskräpning, minska mängden avfall och se till att det avfall som ändå uppstår återvinns och används till nya produkter. Detta bland annat genom att producenterna ska bära den fulla kostnaden för hanteringen när produkter de sätter på marknaden blir avfall. Förvaltningen bedömer att en kommunalt finansierad marin återvinningscentral skulle motverka detta syfte. Det skulle innebära ökade kostnader för kommunen att driva en sådan anläggning och kan leda till lägre miljönytta än om avfallet hanteras enligt producentansvarslagstiftningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt EU:s engångsplastdirektiv ska medlemsstaterna bland annat se till att producenter av fiskeredskap av plast täcker kostnader för offentliga system för insamling, för uppstädning, transport och behandling av avfall från produkterna. Den svenska förordningen har fördelat ansvaret för att uppfylla direktivet och kommunerna har där inget ansvar att finansiera den typen av åtgärder som föreslås i motionen.

Ett uppdrag till Kretslopp och vattennämnden att inrätta en marin återvinningscentral skulle enligt förvaltningens bedömning vara ekonomiskt olämpligt och skulle troligen inte kunna finansieras genom avfallstaxan, eftersom producenterna ska finansiera hanteringen.

Kostnaden för att inrätta en marin återvinningscentral i Göteborg har inte bedömts, men som en jämförelse erhöll Sotenäs kommun ett bidrag på 5,4 miljoner kronor av Vinnova för att under två år utveckla sin central.

Bedömning ur ekologisk dimension

Att inrätta, eller framförallt om uppdraget även innebär att driva, en marin återvinningscentral i kommunal regi skulle motverka syftet med det producentansvar som nu byggs upp. Huvudsyftet med att inrätta ett producentansvar är att minska marin nedskräpning, minska mängden avfall och se till att det avfall som ändå uppstår återvinns och används till nya produkter. Förvaltningen bedömer därför att en marin återvinningscentral i kommunal regi skulle kunna inverka negativt på den ekologiska dimensionen då inte producenterna påverkas på det sätt som sker genom producentansvaret.

Bedömning ur social dimension

Om uppdraget skulle utökas till att inte bara inrätta utan även att driva en marin återvinningscentral så finns det potential att erbjuda sysselsättning på en sådan anläggning, vilket erfarenheter från Sotenäs visar. Samtidigt har producentansvarsorganisationen liknande möjligheter. Förvaltningen bedömer därför att ärendets påverkan på den sociala dimensionen är låg.

Expeditionskrets

Kommunstyrelsen

Handling 2024 nr 64

Motion av Hans Arby (C) om att inrätta en marin återvinningscentral

Enorma mängder plast, fiskeredskap och annat avfall flyter in på Bohusläns kust och en stor del av detta hamnar i Göteborg. Plast som skadar både djur, natur och människor. En studie som Svenska miljöinstitutet gjort i år visar att cirka 3900 hummertinor lämnas i havet runt Västkusten. Lägg därtill andra typer av fiskeredskap såsom olika former av burar, fiskenät och linor så blir havet en farlig plats för fiskar och andra djur. Utöver det synliga skräpet är ett av de största problemen in princip osynligt. Mikroplast sprids i stora mängder både till havs och på land. Det hittas dessutom i magarna på fiskar och andra djur och är en stor hälsofara.

Många saker behöver göras för att minska avfallet men vi måste också ta tillvara det avfall som finns. Därför vill vi i Centerpartiet inrätta en marin återvinningscentral. Här kan marint avfall samlas in och sorteras, för att sedan återanvända och återvinna det som går.

Inspiration till hur återvinningscentralen ska utformas bör tas från den marina återvinningscentralen i Sotenäs. Här samlas stora mängder marint avfall in, demonteras och delas upp. Mycket av avfallet kan sedan återvinnas. Sotenäs visar att det är möjligt att använda skräpet och omvandla det, så att det i stället för att förstöra miljön får en positiv effekt.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att inrätta en marin återvinningscentral.

Hans Arby (C)

Yttrande över motion om att inrätta marin återvinningscentral

Kretslopp och vattennämnden avstyrker förslaget om att inrätta en marin återvinningscentral

Eftersom ett producentansvar inrättats och hantering av uttjänta fiskeredskap som innehåller plast från 2025 ska ske enligt en särskild förordning avstyrker nämnden förslaget.

I ”Förordning om producentansvar för fiskeredskap” regleras bland annat att företag som säljer fiskeredskap som innehåller plast på den svenska marknaden ska se till att fiskeredskapen tas om hand efter användning. Förordningen kommer vara fullt införd från 2025 och styrs av EU:s engångsplastdirektiv. Huvudsyftet med producentansvaret är att minska marin nedskräpning, minska mängden avfall och se till att det avfall som ändå uppstår återvinns och används till nya produkter. Kretslopp och vattennämnden bedömer att en kommunalt finansierad marin återvinningscentral skulle motverka syftet med producentansvaret.

Kretslopp och vatten kommer att uppfylla sin del av ansvaret i enlighet med förordningen genom att ordna insamling av visst marint avfall och få ersättning för detta.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kretslopp och vattennämnden bedömer att det är olämpligt att finansiera en marin återvinningscentral med kommunala medel. Enligt EU:s engångsplastdirektiv ska medlemsstaterna bland annat se till att producenter av fiskeredskap av plast täcker kostnader för offentliga system för insamling, för uppstädning, transport och behandling av avfall från produkterna. Den svenska förordningen har fördelat ansvaret för att uppfylla direktivet och kommunerna får ingen ersättning för och har inget ansvar för att finansiera alla de åtgärder som föreslås i motionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kretslopp och vattennämnden bedömer att en marin återvinningscentral i kommunal regi skulle kunna inverka negativt på den ekologiska dimensionen då den motverkar syftet med det producentansvar som nu byggs upp. Syftet med producentansvaret är att minska marin nedskräpning, minska mängden avfall och se till att det avfall som ändå uppstår återvinns och används till nya produkter.

Bedömning ur social dimension

Nämnden bedömer att ärendets påverkan på den sociala dimensionen är låg.